

2023-12-14

Yttrande Samråd Kretsloppsplan 2024-2030

Vänsterpartiet i Mora reagerar starkt på att ett flertal åtgärder i föregående avfallsplan inte har fullföljts eller ens påbörjats. De punkter som inte åtgärdats bör ingå i Kretsloppsplanen för 2024-2030. Vi kräver också att kommunen har en årlig uppföljning på åtgärder i Kretsloppsplanen för att undvika att åtgärder inte följs upp och åtgärdas. Vi anser att åtgärdsområden bör vara mer konkreta för att lättare kunna följas upp och utvärderas.

3. Fokusområden och mål

Vänsterpartiet i Mora anser att de fokusområdena är bra och att det är tydligt att de gäller alla som bor eller verkar i kommunen. Under mål 1 och 2 kan skrivningen och målsättningen höjas eller med ett tillägg av ordet minst. Avloppsslam anser Vänsterpartiet i Mora inte ska användas i jordbruket med tanke på att slammet innehåller det som reningsverket har filtrerat bort från avloppsvattnet. Att åtgärda nedlagda deponier bör ske skyndsamt. En inventering av inofficiella avfallsplatser bör också genomföras.

3.1 Minska uppkomsten av avfall

Referensåret är 2022. Vänsterpartiet i Mora anser att året bör vara 2015 utifrån Parisavtalet och Globala målen för hållbar utveckling.

I Sverige är vi relativt bra på att återvinna olika förpackningar men vi är ett land med en mycket hög konsumtion som skapar avfall. Det behövs riktade insatser för att minska konsumtionen, dvs. stimulans att avstå från att köpa.

Vänsterpartiet i Mora anser att det i skrivningen läggs ett stort ansvar på den enskilde medborgaren. Mora kommun bör ta ett större ansvar för att underlätta för medborgare att kunna återbruka, reparera och ta tillvara.

Kostenhetens arbete med att minska matsvinnet är positivt men centrala tillagningskök bidrar till ett ökat matsvinn, fler förpackningar och fler transporter.

Åtgärder

Vänsterpartiet i Mora anser att för att kunna minska uppkomsten av avfall bör det finnas kommunala återbruksalternativ för såväl byggmaterial från verksamheter som hushåll vilka idag ofta sorteras som brännbart material.

En återbruksverksamhet med fokus på kläder, möbler, husgeråd mm i kommunal regi i samarbete med Arbetsmarknadsenheten bör startas

Mora kommun bör inspireras av Dala återbyggdepå i Borlänge där vitvaror, sanitetsvaror, dörrar, fönster, överblivet kakel och byggmaterial mm kan återbrukas. Bra miljön, avfallsminskning och bra för den enskildes plånbok. Möjligheten att kunna hämta saker på Återvinningscentralen bör också utredas

Inom den kommunala verksamheten bör en inventering av möbler mm göras som kan nyttjas av andra kommunala verksamheter, istället för att köpa nytt.

Kommunen bör också inom sina enheter satsa på tillagningskök för att minska matsvinn och minimera antalet förpackningar. Det bidrar också till ökad trivsel.

3.2 Skapa nya resurser från avfall

Vänsterpartiet i Mora anser att Mora kommun bör ställa höga upphandlingskrav på förpackningar och transporter av inköpta produkter. Alla inköp bör granskas för att minimeras och alla produkterna ska vara miljöcertifierade. Vid inköp ska det tas hänsyn till hur produkten kan återanvändas/återvinnas.

4.1 Mål 1 - Minska mängden avfall med 25 %

Konsumtionen i Sverige måste minska. De som står för den största konsumtionen är den rikaste tiondelen av Sveriges befolkning. Riktade kampanjer behövs för att ändra beteende och inköpsvanor. För att minska mängden avfall behöver flera aktörer involveras. Ett ansvar ligger på alla verksamheter i kommunen. Såväl butiker som företag ska bidra till att minska sitt avfall. Flera livsmedelsbutiker säljer idag mat med kort datum till ett lägre pris och exponerar det på olika sätt i butiken. Det är bra och det behöver spridas. Inom den kommunala verksamheten kan mängden avfall minskas genom att alla delar av verksamheten underhåller och reparerar möbler och andra produkter. Utsortering för återbruk behöver prioriteras i alla sektorer såväl hushåll, kommunala och privata verksamheter.

4.1.1 Åtgärdsområden

Vänsterpartiet i Mora anser att ansvaret bör utökas så att exempelvis Morastrand och privata fastighetsägare får ett ökat ansvar för sina fastigheter. Även byggbranschen bör ta ett ökat ansvar för sitt avfall.

För att andra aktörer utanför kommunens verksamhetsområde ska ta ett större ansvar bör kommunen bidra med såväl information, dialog och underlätta genom t.ex. ett byggåterbruk och andra återbruksalternativ.

En organisation för att reparera och underhålla möbler och andra produkter inom kommunens verksamheter bör sjasättas, gärna i samarbete med Arbete och utvecklingsenheten.

En återbruksgalleria som exempelvis Retuna i Eskilstuna kan vara en förebild.

4.2 Mål 2 - Minska avfall till förbränning med 50 %

Förbränning av avfall bidrar till stora koldioxidutsläpp och även giftiga utsläpp. Därför kräver Vänsterpartiet i Mora att Mora kommun tar fram en koldioxidbudget där även utsläpp från avfallsförbränning redovisas.

För att minska avfall till förbränning måste byggavfall och annat grovavfall kunna lämnas till en kommunal återbruksanläggning.

En kampanj för att öka andelen rätt sortering av brännbart behöver göras med tanke på den stora andelen felsorterat material.

4.2.1 Åtgärdsområden

Vänsterpartiet i Mora anser med hänvisning till skrivningen på sidan 13 *Alla företag och verksamheter har genom miljöbalkens 2 kap. 5 § en skyldighet att jobba med återvinning och att minska avfallens mängd och farlighet* att ansvar för fastighetsnära insamling (FNI) bör ligga på alla fastighetsägare och inte enbart kommunala.

Alla industrier och företag ska involveras i att minska mängden avfall till förbränning. Mora kommun måste därför ha en plan och en organisation för detta.

4.3 Mål 3 – Det kommunala avloppsslammet är kvalitetssäkrat

Mängden farliga ämnen i avloppsvattnet behöver minska och avloppsvattnet behöver renas från giftiga ämnen destrueras och inte spridas i naturen.

En förklaring av vad ett kvalitetssäkrat avloppsslam behövs samt ett förtydligande av vad tänkbara åtgärder skulle innebära.

4.3.1 Åtgärdsområden

Vänsterpartiet i Mora anser inte att avfallsslam ska användas inom jord- och skogsbruk. Analyser av avloppsslam visar på innehåll av miljögifter som perfluorerade ämnen, flamskyddsmedel, PCB, läkemedelsrester och tungmetaller som kadmium och silver. Dessa

ämnen kan leda till effekter på ekosystemen, hormonstörningar och cancer och ska inte användas inom jord- och skogsbruk.

4.4 Mål 4 – Åtgärda nedlagda deponier med behov av efterbehandling

Vänsterpartiet i Mora anser att det är mycket viktigt att hålla koll på nedlagda deponier genom undersökningar och att en plan för åtgärder tas fram.

4.1.1 Åtgärdsområde

Vänsterpartiet i Mora anser att ansvaret för åtgärderna behöver utökas till alla verksamheter inom kommunen enligt skrivningen på sid. 13 i samrådsversionen

5. Behov av nya anläggningar

FNI

Kommunalt återbruk och

6. Styrmedel för att förverkliga planen

Vänsterpartiet i Mora reagerar på uttrycket kunder när det i själva verket är producenter och leverantörer av avfall. Information till kommuninvånare och verksamheter är viktig.

Att bara höja avgifterna leder inte till att minska avfallet utan kan ses som en förtäckt kommunalskatt. Det viktiga är att höja insikten om vikten av att minska mängden avfall.

Kommunens uppgift är att skapa infrastruktur för återvinning.

Det ska vara lätt att göra rätt!

Vänsterpartiet Mora

Klimatgruppen